

кримінальна відповідальність набуває ознак конкретизованої відповідальності, тому що нормативно встановлені обмеження прав і свобод правопорушника отримують визначені вид та міру таких обмежень. Реалізація примусової кримінальної відповідальності здійснюється в певних кримінально-правових формах, що одночасно дає можливість розглядати їх в якості етапів реалізації кримінальної відповідальності «по горизонталі». Така можливість продиктована тим, що кожний наступний етап реалізації примусової відповідальності пов'язаний з попереднім, утворюючи тим самим систему кримінально-правових заходів впливу, до якої відносяться: засудження особи; призначення особі покарання; судимість. При цьому призначення особі покарання не можливо без засудження особи, у свою чергу судимість не існує без засудження особи і призначення їй виду та міри покарання в межах, встановлених законом. Відповідно, засудження особи не обов'язково супроводжується призначенням покарання та застосуванням обмежень, притаманних судимості, що свідчить про відносно самостійний характер засудження як особливого виду заходу кримінальної відповідальності.

Четверта стадія – закінчення кримінальної відповідальності – пов'язується з моментом погашення або зняття судимості, після настання якого до особи не можуть застосовуватися заходи примусової кримінальної відповідальності, оскільки припиняється обов'язок особи перетерпіти передбачені законом обмеження прав і свобод у зв'язку з вчиненням кримінального правопорушення.

УДК 347.61(043.2)

Колодій І. М., к.ю.н.,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

ДО ПИТАНЬ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ПОСВІДЧЕННІ НОТАРІУСАМИ ДОГОВОРІВ ПОДРУЖЖЯ

Майнові відносини подружжя відносяться до відносин, існування яких уявляється неможливим за відсутності конфлікту інтересів, до якого можна віднести як інтереси самого подружжя в якості учасників спільної сумісної власності, так і інтереси подружжя (одного з них) та інших осіб у ситуації долучення спільного майна до цивільного обігу.

Нерідко у подружжя під час перебування у шлюбі виникає потреба здійснити певні юридичні дії щодо майна, що є у них в наявності (набуте до укладення шлюбу або під час шлюбу) та має певний правовий режим (належить до числа спільного або роздільного майна). Доволі часто у

подружжя виникає потреба змінити правовий режим майна: визнати роздільне майно спільним, спільне – роздільним і т.д.; здійснити його поділ, виділити частку зі спільного майна, визначити порядок користування тощо. Більшість із цих відносин можуть бути врегульовані на договірних засадах. Із цією метою у чинному сімейному законодавстві України передбачено низку майнових договорів подружжя [1, с. 66].

Проаналізувавши главу 8 Сімейного кодексу України можна виділити наступні договори подружжя щодо їхнього майна: 1) договір про відчуження одним із подружжя на користь другого з подружжя своєї частки у праві спільної сумісної власності подружжя без виділу цієї частки (ч. 2 ст. 64); 2) договір про визначення порядку користування майном, що належить подружжю на праві спільної сумісної власності (ч. 1 ст. 66); 3) договір про поділ майна подружжя, що належить їм на праві спільної сумісної власності (ч. 1 ст. 69); 4) договір про виділ майна (частки) одного з подружжя зі складу всього майна подружжя (ч. 2 ст. 69). Характерним для цієї групи договорів є те, що їх предметом виступає майно, що є *наявним* на момент укладення договору. Це майно вже має певний правовий режим (належить до спільного або роздільного майна подружжя). У зв'язку із цим метою договору є зміна такого режиму [2, с. 218].

Крім того, особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, а також подружжя, виходячи з положень глави 10 Сімейного кодексу України можуть задля врегулювання їх майнових відносин укладати шлюбний договір.

Як бачимо, законодавець, закріплюючи в Сімейному кодексі України зазначені положення, надав можливість подружжю в будь-який момент (після розірвання шлюбу або без його розірвання взагалі) «переформатувати» відносини спільної сумісної власності подружжя у спільну часткову чи особисту приватну власність чоловіка та дружини. Таку можливість подружжя мало і за радянських часів: законодавство про державний нотаріат УРСР передбачало видачу державними нотаріальними конторами свідоцтва про право власності на частку спільного майна за життя подружжя на підставі їх спільної заяви. Водночас, Міністерство юстиції СРСР застерігало, що свідоцтво про право власності видається на частку в майні, а на конкретне майно свідоцтво не може бути видане. Тому, якщо подружжя бажають закріпити за кожним із них конкретне майно, їм необхідно замість одержання свідоцтва укласти договір про розподіл спільного майна [3]. Відповідно, проводилось розмежування між визначенням часток у спільному майні та його розподілом в натурі: у виданому свідоцтві про право власності на частку спільного майна здійснювалося визначення часток подружжя у спільному майні, тобто перетворення спільної сумісної власності подружжя у спільну часткову, а договір про розподіл спільного майна

припиняв спільну власність подружжя, закріплюючи, яке майно конкретно кому з подружжя переходить.

На сьогодні в нотаріальній практиці виникає питання, чи підпадає посвідчення шлюбного договору та договору про поділ майна подружжя, що належить їм на праві спільної сумісної власності під категорію «відчужувальні договори», які повинні бути нотаріально посвідченими за місцезнаходженням (місцем реєстрації) цього майна або за місцезнаходженням (місцем реєстрації) однієї із сторін, право на яке підлягає державній реєстрації, якщо таке майно виступає в якості об'єкта означених договорів.

У відповідності до ч. 4 ст. 55 Закону України «Про нотаріат» посвідчення правочинів щодо відчуження, іпотеки житлового будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна, а також правочинів щодо відчуження, застави транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації, провадиться за місцезнаходженням (місцем реєстрації) цього майна або за місцезнаходженням (місцем реєстрації) однієї із сторін відповідного правочину.

Сторонами договору про розподіл майна виступають чоловік та дружина, які є співвласниками майна, що підлягає розподілу. В результаті такого розподілу інші особи правом власності на майно не наділяються. При цьому, або один із подружжя втрачає право власності на майно повністю, або обидва стають співвласниками часткової власності. Це означає, що по відношенню до майна має місце зміна його правового режиму з спільної сумісної власності відповідно на режим приватної власності чи режим спільної часткової власності. Іншими словами правовий результат такого договору співпадає з правовим результатом укладення шлюбного договору, укладеного з метою зміни режиму спільної сумісної власності подружжя чи розподілу такого майна. Таким чином, уявляється можливим стверджувати, що ні шлюбний договір, укладений з приводу спільного майна, ні договір про поділ майна подружжя, що належить їм на праві спільної сумісної власності не тягнуть за собою відчуження майна.

Шлюбний договір, за яким майно, яке знаходиться у власності одного з подружжя, передається у спільну сумісну власність подружжя, тягне за собою не лише зміну законного режиму майна подружжя, але і наділення правом власності на даний об'єкт іншого з подружжя, при цьому перший зберігає за собою статус співвласника майна, тобто договір фактично не є відчужувальним.

У підсумку уявляється можливим зазначити, що шлюбний договір, як і договір про поділ майна подружжя, що належить їм на праві спільної сумісної власності можуть бути посвідчені будь-яким нотаріусом незалежно від місця знаходження майна, право на яке підлягає державній

реєстрації, якщо таке майно виступає в якості їх об'єкта.

Література

1. Михальнюк О. В. Договори подружжя стосовно їхнього спільного та роздільного майна / О. В. Михальнюк // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – № 3. – С. 66-70.

2. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. І. В. Жилінкової. – Х.: Ксилон, 2008. – 855 с.

3. О порядке выдачи свидетельств о праве собственности на долю в общем имуществе супругов: Методическое письмо Министерства юстиции СССР от 30 сентября 1980 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.levonevsky.org/baza/soviet/sssr3629.htm>.

УДК 343.8(481)(043.2)

Коломієць Н. В., к.ю.н.,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЇ

Інтерес до зарубіжного досвіду правоохоронної діяльності завжди цікавий науковцям. В центрі уваги також постає і кримінально-виконавча система Норвегії. Для когось вона являється взірцем для наслідування, а для когось не зовсім гуманною і недоречною.

Кримінально-виконавча система Норвегії заснована на п'яти принципах: гуманності, законності, рівності перед законом, принципі «відбув покарання – розрахувався із суспільством», а також на принципі забезпечення нормальних умов утримання в установі виконання покарань. Ці принципи функціонують по відношенню до всіх засуджених, не залежно від тяжкості та жорстокості, вчиненого злочину

Основна мета покарання – це виправлення і реабілітація засудженого, у зв'язку з якими пропонується зменшити рівень злочинності в майбутньому [1].

Основним нормативним актом, який регулює виконання покарань Норвегії є Кримінальний кодекс та Закон «Про виконання покарань» (далі Закон) прийнятий 18 травня 2001 року і набрав чинності 1 березня 2002 року. Реалізація кримінально-виконавчої політики через виконання покарань та інших заходів кримінально-правового характеру в Норвегії покладена на Виправну службу (Службу тюрем і пробації), яка є агенцією в складі Міністерства юстиції та громадської безпеки.

Відповідно до ст. 15 Кримінального кодексу Норвегії звичайним видом покарання є: тюремне ув'язнення (позбавлення волі); арешт;